

علی نقی - بهروزی

شیراز

سرنوشت عاشق!

ترجمه شعر به شعر

در کتب ادبی داستانی نقل شده است که «اصمعی» گفته است که روزی در بیابان به سنگی برخورد کردم که این بیت عربی بر آن نوشته شده بود :

ایا معشرالعشاق بالله خبروا   اذاشند عشق بالفتنی کیف یصنع

یعنی

ای گروه دلباختگان خدا را ، خبر دهید هرگاه عشق به جوان سخت شود ، چکار کند ؟ ! من (یعنی اصمعی) زیر آن ، این بیت را نوشم :

یداری هواه ثم یکنم سره   ویخضع فی کل الامور ویخضع

یعنی :

با عشق خود مدارا کند و راز خود را پنهان دارد و در همه کارها فروتنی و کرنش نماید روز دوم که از آنجا گذشتم در زیر آن ایات ، بیت زیر را نوشته دیدم :

وکیف یداری والهوی قاتل الفتی   وفی کل یوم قلبه یتقطع

یعنی :

و چگونه مدارا کند با عشقی که کشنده جوان است و در هر روزی دلش پاره پاره میشود من (اصمعی) در زیر آن ، این بیت را نوشتم :

اذالم یجد صبراً لکتمان سره   فلیس له شیئی سوی الموت ینفع

یعنی :

هرگاه برای پنهان کردن رازش شکیبائی نیابد پس چیزی جز مرگ او را سود نمیدهد.

روز سوم که از آنجا گذشتم ، جوانی را در زیر آن سنگ مرده یافتم
و در زیر آن ابیات دو بیت زیر را نوشته یافتم .

سمعنا ، اطعنا ، ثم متنا ، فبلغوا   سلامی علی من کان للوصل ینع

یعنی :

شنیدیم ، فرمان بردیم ، پس بمردیم - پس برسانید درود مرا بر کسیکه
مرا از وصل باز داشت !

هینثا لاریاب النعیم نعیمهم   وللعاشق المسکین ما یتجرع

یعنی :

بر خداوندان نعمت ، نعمت هایشان گوارا باد و برای بیچاره عاشق ،
غم و اندوهی که میخورد !

پیشگاه علوم انسانی - مطالعات فرهنگی

چند نفر از شعرا ، این قطعه لطیف را به شعر فارسی ترجمه کرده اند .

اینک آنها را برای استفاده خوانندگان مجله ارمغان نقل میکنم :

اول - مرحوم «احمد حشمت زاده» فرزند شادروان «حشمت شیرازی»

شاعر معروف اخیر شیراز آن قطعه را بشکل زیر ترجمه آزاد کرده است :

ای گروه عاشقان بهر خدا   رحمتی آرید بر این بینوا

مشکلی باشد مرا ، آسان کنید   رفع حیرانی این حیران کنید

چیره شد چون برجوانی عشق یار   بردش از دل طاقت و صبر و قرار ،

آتش عشقش بسی بی تاب کرد آن جوان ناتوان را چاره چیست؟	ملتهب چون ماهی بی آب کرد، درد او را هست درمان، یا که نیست؟
با هوای عشق بساید ساختن بسایدش پنهان نمودن راز عشق سر عشق ای عاشقان پنهان سزا است ناتوان بودن بر سلطان عشق در هوای عشق بودن بیمناک	پیش تیغ آن ، سپر انداختن تا که هر کس نشنود آواز عشق آشکارا گر شود عین خطاست گوی گشتن در خم چو گان عشق هر زمان گفتن برش «روحی فدایک»
چون شب تاریک باشد روز عشق میکشد او را هوای عشق دوست	کی تواند ساختن با سوز عشق در چنین حالی کجا حالش نکوست؟
گر ندارد طاقت و صبر و قرار چاره او در جهان بیچارگی است	تا بسازد با هوای عشق یار ، غیر مرگش داروی این درد نیست!
چون شنیدم مرگ درمان من است پس بمردم، فارغ از همجران شدم داغ عشق یار باشد در دلم	امر او نافذ چو بر جان من است، لیک کی فارغ ز هجر ، آن شدم تا بدوران لاله روید از گلم
پس سلامی از من نالان زار هان رسانید و بگوئید ای فلان نوش جان نعمت به صاحب نعمتان عاشق مسکین اگر جان داد زار	سوی آن کش قسمت آمد وصل یار بر تو بادا وصل جانان، نوش جان باد تا از عشق نام است و نشان سهل باشد ، جان او قربان یار!
دوم - شاعر جوان و با ذوق معاصر بیت به بیت بشکل زیر ترجمه کرده است .	آقای «ناصر امامی» آن اشعار را عاشق چه کند باغم جانکاه جدائی؟ وز شب پره آموزد بی نای و نوائی
ای مردم دلباخته گوئید خدا را راز دل خود پوشد و با عشق بسازد	

این آتش پر شعله جانسوز نهفتن
 پس گر نتوان آتش پر شعله نهفتن
 اینک که شنیدیم و گذشتیم و بمردیم
 ناعم به تنعم خوش و عاشق به غم و درد
 اندر دل صد پاره نباشد عقلائی
 جز مرگ بر این درد نیابیم دوائی؟
 از مابه رقیبان برسانید دعائی
 زیرا که از این راه ندارند رهائی

سوم - آقای میر هادی شایان نیز آنرا چنین ترجمه کرده است:

ای گروه عاشقان گوئید هان
 با مدارا راز پوشی بایدهش
 چون توان با صبر چاره عشق کرد؟
 گرنیارد صبر و سرپوشی نمود
 ما شنیدیم و بمردیم از نیاز
 دلبران را ساغر عشرت بکام
 عشق چون آید، چه سازد نوجوان؟
 پیش هر تندی خموش بسایدهش
 کان کند صد چاک دل راز آه و درد
 چیز دیگر ندهدش جز مرگ سود!
 پیش آن کز وصل پیچد سر بناز
 عاشقانرا خون دل باشد مدام!

در حدود ۵۵۰ ق. م. یونان با امپراطوری عظیم و نوین پارس
 همسایه شد و شاهنشاهان هخامنشی بدان کشور آغاز تاختن کردند.
 دولت پارس در آن زمان نیرومندترین قوای عالم متمدن بود. در ۵۴۲
 ق. م. کوروش شهر (سارد) را فتح کرد و دیگر شهرهای یونانی
 آسیای صغیر در برابر او خاضع گشتند. داریوش از ترعه (هلسپون)
 گذشته قسمت عمده از شبه جزیره را تسخیر کرد و تا مقدونیه ضمیمه
 ایران شد.

(تاریخ ادیان)